

MANIFESTĂRILE ȘTIINȚIFICE ALE INSTITUTULUI „BUCOVINA” AL ACADEMIEI ROMÂNE DIN 2013

Die wissenschaftlichen Veranstaltungen des „Bukowina“-Instituts der Rumänischen Akademie 2013

(Zusammenfassung)*

Die 2009 institutionalisierten Kolloquien des „Bukowina“- Instituts, die sich über die zwei grossen wissenschaftlichen Forschungsprogramme erstrecken – „Die Bukowina. Buch, Kultur, Zivilisation“ und „Die Bukowina. Identität, Traditionen, Werten“ – und als wichtigste Unterstützungsmittel und Ausdrucksformen des inneren wissenschaftlichen Lebens des Instituts betrachtet werden – so der Veranstalter derselben, Vasile I. Schipor, wissenschaftlicher Forscher und Sekretär des Instituts und Redaktionssekretär der Zeitschrift „Analele Bucovinei“ – haben einige vorrängige Ziele: – die Förderung der Kultur- und Zivilisationswerten (der Kulturerbe) der Bukowina; – die Entdeckung einiger neuen Verständnis- und Deutungsperspektiven mit Bezug auf den Bukowiner kulturellen Raum und auf das hiesige kulturelle Phänomän; – die Anregung der Konkurrenzfähigkeit/konkurrenzfähigen Zusammenarbeit zwischen den Forschern, um den Anforderungen der fundamentalen nationalen und europäischen Grenzforschung gewachsen zu werden; – die Anregung, Bildung und Befestigung eines neuen und modernen Bewusstseins bezüglich des Wertes des eigenen Patrimoniums als Bestandteil des europäischen; – das Auftauchen von kulturellen, energetischen, integrativen Modellen auf dem ehemaligen Gebiet der historischen Bukowina. Der weiterliegende Beitrag bezieht sich auf die wissenschaftlichen Kolloquien, die vom „Bukowina“- Institut 2013 veranstaltet wurden, und gleichzeitig auf die internationale, jährlich organisierte wissenschaftliche Tagung, wobei kritische Bemerkungen und Vorschläge für die zukünftige Tätigkeit gemacht werden.

Schlüsselwörter und -ausdrücke: die historische Bukowina, internes Seminar, wissenschaftliches Kolloquium, die Förderung der Kultur- und Zivilisationswerten der Bukowina, neue Verständnis- und Deutungsperspektiven des Bukowiner Kulturraumes, konkurrenzfähige Zusammenarbeit, das Auftauchen von kulturellen, energetischen, integrativen Modellen auf dem ehemaligen Gebiet der historischen Bukowina, Institutionen der Moderne.

Colocviul științific reprezintă principala formă de susținere și manifestare a vieții științifice din Institutul „Bucovina” al Academiei Române, începând cu anul 2009. Pornind de la o sugestie mai veche, aparținând academicianului Radu

* Traducere: Ștefănița-Mihaela Ungureanu.

Grigorovici (1911–2008), formulată în 1997, colocviul științific își propune, în viziunea inițiatorului, să transforme în permanență seminarul intern, cel dintâi cadru de formare continuă a cercetătorilor și modalitate fundamentală de stimulare și emancipare a conștiinței instituționale.

Colocviul științific acoperă cele două mari programe de cercetare științifică, „Bucovina. Carte, cultură, civilizație”, „Bucovina. Identitate, tradiții, valori”, și își propune, în viziunea inițiatorului – cercet. șt. drd. Vasile I. Schipor, secretar științific al instituției și secretar de redacție al periodicului „Analele Bucovinei” –, pe lângă rostul lui fundamental, alte câteva obiective de actualitate: – promovarea valorilor culturii și civilizației (moștenirii culturale) din Bucovina; – descoperirea unor noi perspective de înțelegere a spațiului cultural bucovinean și de interpretare a fenomenului cultural de aici; – stimularea competiției/colaborării competitive între cercetători, în vederea acomodării acestora cu exigențele cercetării fundamentale „de frontieră”, la nivel național și european; – stimularea, formarea și consolidarea unei conștiințe noi, moderne privitoare la valoarea propriului patrimoniu, ca parte integrantă a patrimoniului european; – emergența modelelor culturale paideice, energetice, integratoare în spațiul fostei Bucovine istorice.

Cea dintâi manifestare științifică a Institutului „Bucovina” din anul 2013 se desfășoară la Hliboca/Adâncata, regiunea Cernăuți (Ucraina), în 24 februarie. Organizat în colaborare cu Centrul Bucovinean Independent de Cercetări Actuale Hliboca/Adâncata, Colocviul științific „Bucovina. Identitate, tradiții, valori” cuprinde în programul său trei părți distincte. În prima parte, susțin referate: – Vasile I. Schipor, *Fotografi și studiouri fotografice din Bucovina de altădată (1862–1944)*; – Rodica Iațencu, Ștefănița-Mihaela Ungureanu, *România interbelică în imagini*; – Ion Suceveanu, *Nume de familie din satul Suceveni. Studiu*; – Ovidiu Bătă, *Bucovina și bucovinenii în cuvânt și imagine*; – Marian Olaru, *Un incident diplomatic: expulzarea lui Nicolae Iorga din Bucovina*; – Aurica Bojescu, *Perspectiva realizării în Ucraina a Legii despre politica de stat a limbilor*. Comunicările sunt urmate de dezbateri.

Partea a doua a programului cuprinde o proiecție audio-video, *Fotografi, studiouri fotografice și fotografii din Bucovina de altădată*, pregătită și prezentată de Vasile I. Schipor și Raluca-Irina Muscă.

Partea a treia a manifestării cuprinde, în tradiția impusă în comunitatea științifică din Bucovina de către Institutul „Bucovina” al Academiei Române, un semnal editorial: – Periodicul „Analele Bucovinei” la aniversarea a două decenii de la înființarea Institutului „Bucovina” al Academiei Române: anul XIX, tomurile 1 (38) și 2 (39), 2012 (Ștefănița-Mihaela Ungureanu, Elena Pascaniuc, Vasile I. Schipor); – Lansarea buletinului „Români din Ucraina” (Aurica Bojescu).

Moderatorii manifestării științifice de la Hliboca/Adâncata, din regiunea Cernăuți, sunt Marian Olaru, directorul interimar al Institutului „Bucovina” al Academiei Române, și Aurica Bojescu, secretar executiv al Centrului Bucovinean Independent de Cercetări Actuale.

Cea de a doua manifestare științifică a Institutului „Bucovina” din 2013 este Colocviul „Bucovina. Identitate, tradiții, valori” și se desfășoară la sediul instituției în ziua de 26 iunie 2013, orele 10,00–15,00.

Prima parte a reuniunii cuprinde șase referate-impuls: – cercet. șt. drd. Vasile I. Schipor, *Institutul „Bucovina” al Academiei Române și societatea civilă. Contribuții la un necesar bilanț de parcurs*; – cercet. șt. dr. Rodica Iațencu, *Institutul „Bucovina” și proiectul Eurodreieck Augsburg – Cernăuți – Suceava 1995, 1996, 1997*; – cercet. șt. drd. Ștefănița-Mihaela Ungureanu, Irina-Raluca Muscă, *Colaborări ale Institutului „Bucovina” al Academiei Române cu biblioteci de specialitate de peste hotare*; – cercet. șt. Elena Pascaniuc, *Societățile culturale, modalitate de participare la viața publică în Bucovina*; – cercet. șt. dr. Ovidiu Bătă, *Contribuția cercetătorilor de la Institutul „Bucovina” la Cursurile de vară ale Universității Populare „Ion Nistor” (1993–2012)*; – cercet. șt. dr. Marian Olaru, *Bucovina în perioada interbelică – progres vs regres. Oameni și instituții culturale în presa vremii*.

După susținerea referatelor-impuls urmează o dezbatere cu tema *Institutul „Bucovina” al Academiei Române și societatea civilă. Contribuții, probleme, soluții, noi oportunități*, moderată de cercet. șt. drd. Vasile I. Schipor, secretarul științific al instituției de la Suceava.

Cea de a treia parte a lucrărilor colocviului „Bucovina. Identitate, tradiții, valori” cuprinde un semnal editorial, în cadrul căruia sunt prezentate cărți și periodice noi referitoare la Bucovina (2012, 2013): – Mihai Camilar, *Calendarul popular bucovinean: punte peste veacurile misterului existenței*, ediția a II-a, revăzută și adăugită, Suceava, Editura Mușatinii, 2012, 386 p.; – Mihai Camilar, *Zona etnografică Dorna, Câmpulung Moldovenesc*, [Fundăția Culturală] Biblioteca „Miorița”, 2013, 512 p. + o hartă etnografică; – „Ghidul iubitorilor de folclor”, Suceava, nr. 2, 2012, Suceava, Editura Lidana, 2012, 200 p. (Elena Pascaniuc); – Andrei Corbea-Hoisie, Ion Lihaciu, Markus Winkler (editori), *Prolegomene la un dicționar al presei de limbă germană din Bucovina istorică (1848–1940)*, Iași, Editura Universității „Alexandru Ioan Cuza”, 2012, 329 p. (Ștefănița-Mihaela Ungureanu); – Mircea Irimescu, *Societatea pentru Cultura și Literatura Română în Bucovina (1862–2012). La 150 de ani*, vol. I, *Istoric și realizări*, Rădăuți, Editura Septentrion, 2012, 472 p.; – Mircea Irimescu, *Societatea pentru Cultura și Literatura Română în Bucovina (1862–2012). La 150 de ani*, vol. II, *Voluntariat bucovinean. Membrii Societății*, Rădăuți, Editura Septentrion, 2013, 728 p. (Ovidiu Bătă); – Marian Palade, *Cititori de cultură și spiritualitate ortodoxă. Arhieri, preoți și monahi cărturari din ținuturile Sucevei. Lexicon*, Pătrăuți [pe Suceava], Editura Heruvim, 2012, 360 p. (Vasile I. Schipor); – Ion Țiu, *Istoria mișcării legionare, 1944–1968*, Târgoviște, Editura Cetatea de Scaun, 2012, 288 p. (Marian Olaru); – Vasile Diacon, *Secretul lui Polichinelle și vechimea locuirii în Gura Humorului. O necesară punere în temă*, Iași, Editura Tipo Moldova, 2012, 76 p.; – Ioan-Paul Valenciu, *Asociațiunea clerului ar. or. din Bucovina (1802–1944)*, Iași, Editura

Timpul, 2012, 354 p. + 6 p. cu facsimile și reproduceri după fotografii; – Dr. Vladimir de Repta, *Scrieri*, ediție îngrijită și studiu introductiv de diacon dr. Ioan-Paul Valenciu, Iași, Editura Timpul, 2012, 120 p.; – Prof. Vladimir de Repta, *Introducere în cărțile Testamentului Nou*, ediție îngrijită și studiu introductiv de diacon dr. Ioan-Paul Valenciu, Iași, Editura Timpul, 2012, 200 p.; – pr. prof. dr. Ștefan Slevoacă, *Gânduri pentru intelectuali*, Tipărită cu binecuvântarea Î.P.S. Pimen, Arhiepiscopul Sucevei și Rădăuților, Suceava, Editura Arhiepiscopiei Sucevei și Rădăuților, 2013, 96 p. (Vasile I. Schipor).

Cea de a patra parte a reuniunii cuprinde câteva proiectii cu subiect Bucovina: – Laurence Salzmann, *Last Jews of Rădăuți 1974 to 1976. Ultimii evrei din Rădăuți 1974–1976* (1 sept. 2011, 5,11 min.) (Rodica Iațencu); – Laurence Salzmann, *Song of Rădăuți. Cântec din Rădăuți*, documentar despre evreii din Rădăuți (1 aprilie 2009/15 oct. 2010, 9,48 min.) (Rodica Iațencu); – Paul Brașcanu, *Drum de fier prin praf de pușcă. 110 ani de la construirea liniei ferate Hatna – Dorna Watra*, pps realizat și postat pe Internet de Edgar Hauster, 12 mai 2013, 4,56 min. Selecție, pregătire și prezentare a documentarului: Raluca-Irina Muscă, Vasile I. Schipor. Inițiator și responsabil al proiectului este Vasile I. Schipor.

Cea de a treia manifestare științifică a Institutului „Bucovina” al Academiei Române este Conferința internațională „Bucovina și bucovinenii în secolul al XX-lea. Tradiționalism și modernitate”, a XXI-a sesiune de referate și comunicări științifice a instituției.

Desfășurată la Rădăuți în perioada 24–25 octombrie 2013, în sala de conferințe de la Gerald’s Hotel, reuniunea are în programul primei zile vernisarea Expoziției „Bucovina în imagini în preajma Primului Război Mondial”, organizată de S. J. Suceava al Arhivelor Naționale, moderator – Simona Palaghean, șef de serviciu, și prezentarea de comunicări.

Susțin comunicări în prima parte a zilei de 24 octombrie: – dr. Ortfried Kotzian, fondator al parteneriatului tripartit germano-româno-ucrainean, *Als vor 25 Jahren das Bukowina-Institut gegründet wurde... Über das Wechselspiel von Politik, Wissenschaft und Kultur/Cu 25 de ani în urmă, când a fost înființat Institutul „Bukowina”... Despre interdependența dintre politică, știință și cultură*, comunicare trimisă organizatorilor și prezentată de cercet. șt. drd. Ștefănița-Mihaela Ungureanu; – dr. Alexandrina Cernov, m. o. al Academiei Române (Cernăuți – Ucraina), *Preotul Constantin Morariu despre problemele limbii române în Bucovina*; – dr. Mugur Andronic, arheolog, Muzeul Bucovinei Suceava, *Sistemul austriac de forturi de la Gura Humorului*; – cercet. șt. dr. Rodica Iațencu, Institutul „Bucovina” al Academiei Române, *Parlamentari bucovineni în forul legislativ al României Mari. Senatul, sesiunea 1919–1920*; – cercet. șt. drd. Mihaela-Ștefănița Ungureanu, Institutul „Bucovina” al Academiei Române, *Rose Ausländer (1901–1988) – poeta care a trăit în „patria cuvântului”*; – dr. Ligia-Maria Fodor, consilier, Arhivele Naționale București, *Gimnaziile din Bucovina la începutul secolului al XX-lea – între inițiativ*

Academiei de Științe a Republicii Moldova, *Sistemul de învățământ din Bucovina la începutul secolului al XX-lea*. Comunicările sunt urmate de dezbateri.

După masă, în partea a doua a zilei de 24 octombrie, susțin comunicări: – dr. Alis Niculică, Biblioteca Bucovinei „I. G. Sbiera”, Suceava, *Leon Goian (1843–1911) și primele reuniuni muzicale din Bucovina*; – dr. Monica Dejan, muzeograf, Complexul Muzeal Bucovina Suceava, *Muzeele din Bucovina la sfârșitul secolului al XIX-lea și începutul secolului al XX-lea*; – dr. Ilie Luceac, Cernăuți (Ucraina), *Bucovina în amintirile scriitorului și artistului plastic Partenie Masichievici (sfârșitul secolului al XIX-lea – începutul secolului al XX-lea)*; – dr. Bogdan Niculică, muzeograf, Complexul Muzeal Bucovina Suceava, *Despre activitatea arhivistică a lui Josep Szombathy în Bucovina. Cercetările lui din anii 1893 și 1894*.

După susținerea comunicărilor au loc dezbateri, urmate de un semnal editorial: Aurelian V. Chirilă, *Prin cnut și umilință*, ediție îngrijită, Cuvânt-înainte, notă asupra ediției, note și comentarii de dr. Marian Olaru, Studiu introductiv de Vasile I. Schipor, Suceava, Editura Cygnus, 2013. Moderator al prezentării cărții este dr. Marian Olaru, director al Institutului Bucovina. Prezintă cartea: Oltea Iliuț, rudă apropiată a autorului și deținătoarea arhivei acestuia, Vasile I. Schipor, secretar de redacție al periodicului „Analele Bucovinei”, cel care semnează studiul introductiv al cărții: *Aurelian V. Chirilă (1917–1999), un autor aproape necunoscut din „generația pierdută” a Bucovinei*, p. XXIX–CV.

Ultima parte a lucrărilor din ziua de 24 octombrie cuprinde vizionarea filmului documentar *The Soviet story. Povestea sovietelor*, scenariul și regia Edvins Snore, 2008, și o dezbatere: *Cunoaștere și dialog intercultural*. Moderator: Vasile I. Schipor, secretar științific al Institutului „Bucovina” al Academiei Române.

În cea de a doua zi a Conferinței științifice internaționale „Bucovina și bucovinenii în secolul al XX-lea. Tradiționalism și modernitate”, 25 octombrie, susțin comunicări: – cercet. șt. drd. Vasile I. Schipor, Institutul „Bucovina” al Academiei Române, *Cabinetele de lectură – forme de sociabilitate în Bucovina istorică* (II); – dr. Ion Filipciuc, Câmpulung Moldovenesc, *W. Eminowicz despre Mihai Eminescu*; – lector dr. Harieta Mareci-Sabol, Universitatea „Ștefan cel Mare” Suceava, *Copil-obiect, copil-subiect. Considerații istorice asupra statutului juridic al copilului în Bucovina austriacă*; – cercet. șt. Elena Pascaniuc, Institutul „Bucovina” al Academiei Române, *Valorificarea culturii tradiționale în Bucovina 1900–1918* (II); – dr. Marian Olaru, Institutul „Bucovina” al Academiei Române, *Bucovina interbelică, istorie și statistică*; – cercet. șt. dr. Ovidiu Bătă, Institutul „Bucovina” al Academiei Române, *Legislația silvică din Bucovina în perioada 1776–1918*; – prof. drd. Ana-Gabriela Drahta, Colegiul Național „Eudoxiu Hurmuzachi” Rădăuți, *Familia Flondor – apărătoare și promotoare a limbii și culturii românești din Bucovina. Considerații*.

După susținerea comunicărilor, are loc un semnal editorial: „Analele Bucovinei”, Rădăuți – București, anul XX, nr. 1 (40), ianuarie – iunie 2013, 352 p. (Rodica Iațencu, responsabil de număr, și Vasile I. Schipor, secretar de redacție). Semnalul ed:

activitatea de viitor. Sponsori ai Conferinței științifice internaționale „Bucovina și bucovinenii în secolul al XX-lea. Tradiționalism și modernitate”, a XXI-a sesiune de referate și comunicări științifice a Institutului „Bucovina” al Academiei Române, sunt Egger Romania – sponsor principal, The Gerald’s Hotel, Magic Advertising SRL.

Dintre problemele aduse în discuție, câteva trebuie menționate: – „Analele Bucovinei”, una dintre puținele reviste care mai apar în limba română, în această parte a țării, trebuie să-și găsească posibilități mai mari de editare” și noi forme de pătrundere într-o comunitate științifică mai largă; pornind la drum în același timp cu „Glasul Bucovinei”, periodicul de la Rădăuți s-a preocupat conștient pentru „menținerea demnității cuvântului scris”, cercetătorii Institutului „Bucovina” al Academiei Române oferind și astăzi în provincia noastră, prin astfel de manifestări, speranța robustă pentru un „drum lung și vecinătate rodnică, folositoare”, cu încredere în colaborarea competitivă și în regăsirea „bucuriei de a restabili legăturile firești cu Societatea pentru Cultură”, printr-un parteneriat modern și o largă viziune asupra viitorului nostru comun (dr. Alexandrina Cernov, m. o. al Academiei Române); – colaborarea Rădăuți – Chișinău trebuie să cuprindă, instituțional, și o colaborare între Institutul de Istorie al Academiei de Științe din Republica Moldova și Institutul „Bucovina” al Academiei Române (dr. Constantin Ungureanu); – în colaborarea tripartită germano-româno-ucraineană, Institutul „Bucovina” al Academiei Române a rămas „cel mai vocal institut”, iar relațiile de parteneriat între Universitatea „Ștefan cel Mare” Suceava și Institutul „Bucovina” ar putea deveni emblematice pentru noua regiune de dezvoltare a țării care se prefigurează (prof. univ. dr. Ștefan Purici); – se impune ca timpul destinat comunicărilor să fie de 15–20 minute, iar programul să aloce un spațiu mai generos pentru dezbaterile vii, aplicate; în mod surprinzător, la închiderea lucrărilor au lipsit concluziile și propunerile pentru activitatea de viitor, bogata experiență a Institutului acumulată în cele două decenii de activitate, nefiind valorificată și valorizată în mod corespunzător; și sub aspectul întocmirii programului de activitate, cu rigoare și atenție la toate detaliile importante, se impune ca organizatorii să depășească soluțiile facile, provincialiste, învățând din modelul oferite de alte instituții similare din România (cercet. șt. drd. Vasile I. Schipor); – în pofida recesiunii economice a României, nu trebuie ignorate cercetarea de teren, stagiile de cercetare sistematică în biblioteci și arhive desfășurate în mari centre culturale ale țării (Cluj-Napoca, Iași, București) și peste hotare (Cernăuți, Lvov, Cracovia), fără a neglija însă teme mai puțin frecventate, dar importante pentru cercetarea științifică, precum recensămintele populației din Ruthenia Roșie (dr. Ion Filpciuc); – memoriile au o importanță aparte pentru cunoașterea istoriografică și trebuie identificate și valorificate toate manuscrisele inedite aflate încă în arhive (dr. Alexandrina Cernov); – în activitatea de editare a lucrărilor rămase în manuscris trebuie respectate cu o rigoare dusă până la acribie toate cerințele științifice, în operațiunile de pregătire pentru tipar stabilirea cu fidelitate a textului de bază fiind obligatorie (cercet. șt. Vasile I. Schipor); – sesiunile științifice pe care

le organizează Institutul „Bucovina” al Academiei Române sunt contribuții valoroase și utile pentru românii de la Cernăuți, în mod deosebit în câteva domenii: cercetările de istorie recentă, orientarea către cercetarea activității unor personalități, alcătuirea de monografii etc. (dr. Alexandrina Cernov); – studierea oportunității unui proiect prin care să se facă o sinteză a elementelor identitare ale locului, proiect care să fie finalizat prin realizarea unui CD ori DVD, destinat media, pentru a ne promova o mai bună cunoaștere (prof. Victor Iosif); – o parte a comunității românești din regiunea Cernăuți nu este susținută de către România, prin nefinanțarea Salonului de carte românească tradițional și a periodicului trimestrial de istorie și cultură „Glasul Bucovinei”; înființarea unui lectorat de limba română la Cernăuți; din păcate, la Cernăuți, ne cantonăm în continuare în limitele celor patru sărbători anuale și tot numai prin „discursuri patriotice” (Alexandrina Cernov, m. o. al Academiei Române); – o mai bună cunoaștere a legislației în vigoare în orice activitate de organizare a cercetării științifice, în așa fel încât să facem cât mai multe lucruri cu mai puțini bani; – orientarea activității de cercetare științifică spre proiectul în echipă, cu finanțare europeană, mai cu seamă în cadrul proiectelor transfrontaliere (dr. Lucia Olaru Nenati).

Cea de a patra manifestare științifică a Institutului „Bucovina” al Academiei Române este Colocviul „Bucovina. Carte, cultură, civilizație”, care se desfășoară în ziua de 18 decembrie 2013, între orele 9,30 și 15,30, la sediul instituției din Calea Bucovinei, nr. 9, Rădăuți.

În prima parte a colocviului sunt prezentate șase referate-impuls: – cercet. șt. dr. Marian Olaru, „*Bucovina intens culturală*”. *Imagini de epocă – Epaminonda Bucevschi (1843–1891)*; – cercet. șt. dr. Rodica Iațencu, *Bucovina și problemele reintegrării. Aspecte culturale*; – cercet. șt. drd. Ștefănița-Mihaela Ungureanu, *Presa de limbă germană din Bucovina după anul 1918. Considerații generale*; – cercet. șt. dr. Ovidiu Bătă, *Case naționale din Bucovina*; – cercet. șt. Elena Pascaniuc, *Basmul cu minciuni versus lumea ca bun simț*; – cercet. șt. drd. Vasile I. Schipor, *Romanul „Prin cnut și umilință” al lui Aurelian V. Chirilă – frescă a societății din Bucovina surprinse într-un moment dramatic: invazia sovietică din iunie 1940*.

După susținerea referatelor-impuls are loc o dezbatere tematică: „*Bucovina intens culturală*”. *Imagini de epocă*. Moderator este dr. Marian Olaru, directorul interimar al instituției.

Partea a treia a colocviului cuprinde un semnal editorial, în cadrul căruia sunt prezentate noi apariții editoriale referitoare la Bucovina : – „*Surâsul Bucovinei*”, revistă de istorie, literatură și umor editată de Cenaclul „Nectarie” din Vama-Suceava, anul I, nr. 3, septembrie 2013, 40 p.; – Vasile Diacon, *Stulpicianii și împrejurimile la 525 de ani de atestare documentară*, Iași, Editura Pim, 2013, 964 p.; – Vasile Diacon, *Mitropolitul Nectarie Cotlarciuc și vremea sa*, Iași, Editura Pim, 2013, 512 p.; – Vasile-Marius Țibulcă, *Nectarie Cotlarciuc, arhiepiscop al Cernăuților și mitropolit al Bucovinei*, Cu un *Cuvânt-înainte* de prof. dr. Ion Vicovan, Iași, Editura Pim, 2013, 160 p.; – Tatiana Vlad-Guga, *Escapi de ergia bolșevică*.

Mărturiile autoarei și ale altor refugiați din vechea Bucovină, București, Editura Christiana, 2013, 270 p.; – Paul Brașcanu, *Drum de fier prin praf de pușcă*, Ediție revizuită și adăugită, Iași, Editura Stef, 2012, 716 p. (Vasile I. Schipor); – Ion Popescu-Sireteanu, *Chestionar păstoresc*, Pitești, Editura Tiparg, 2013; – Aurel Prepeliuc, *Lăzile de zestre din patrimoniul etnografic al Muzeului Bucovinei. Catalog*, Suceava, Editura „Karl. A. Romstorfer”, 2012 (Elena Pascaniuc); – Ștefan Purici, Dumitru Vitcu (coordonatori), *Crezul istoriei. In honorem prof. univ. dr. Mihai Iacobescu la 75 de ani*, Iași, Editura Junimea, 2013 (Rodica Iațencu).

Ultima parte a manifestării cuprinde, în formatul deja consacrat în viața științifică a Institutului „Bucovina” al Academiei Române, câteva proiecte: – „Surâsul Bucovinei”, revistă de istorie, literatură și umor editată de Cenaclul „Nectarie” din Vama-Suceava, anul I, nr. 4, noiembrie 2013, 42 p. (varianta digitalizată a periodicului); – *Elisabeta, prima regină a României*, pps; – *Mari biblioteci ale lumii*, pps (Vasile I. Schipor, Irina-Raluca Muscă).

Colocviul științific „Bucovina. Carte, cultură, civilizație” se încheie cu prezentarea unor concluzii: observații pe marginea desfășurării manifestărilor organizate de Institutul „Bucovina” în 2013 și propuneri privind îmbunătățirea vieții științifice interne din anul următor.

Manifestările științifice al Institutului „Bucovina” al Academiei Române reușesc să susțină viața proprie și a comunității științifice regionale numai în măsura în care fiecare inițiator de proiect și fiecare cercetător, dar și celelalte componente ale infrastructurii sale înțeleg modernitatea și imperativele modernizării, stimulând libertatea de exprimare, creativitatea, originalitatea, spiritul critic și nevoia continuă de inovare și progres, lucrând consecvent, în primul rând, pentru păstrarea activității de cercetare științifică în rosturile ei firești, precum și pentru continua modernizare a discursului, prin participarea masivă la dezbaterile istoriografice din marile centre științifice contemporane din țară și de peste hotare.

Vasile I. Schipor